

**МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРҒА АРНАЛҒАН
МЕРЕКЕЛЕР МЕН САУЫҚ-КЕШТЕРДІ ӨТКІЗУ БОЙЫНША
ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР**

Баланың жеке тұлғасын қалыптастырудың ең маңызды факторы мерекелер мен ойын-сауық

- Кез келген адам кішкентай кезінен мерекенің не екенін біледі және олардың мүмкіндігінше көп болғанын қалайды.

Өмірдің **қуанышты да жарқын** сезіміне ұмтылу адам баласына тән. Мерекелер адамға **демалуға** мүмкіндік беріп қана қоймайды, олар оны **мейірімді, жанашыр, жомарт** етеді; олар туралы естеліктер оны қиын сәттерде **жылытады**.

- шығармашылыққа деген қызығушылығын арттырады,
- ұжымда әрекет ету қабілетін дамытады,
- қоғамдағы мінез-құлық тәжірибесін жинақтауға,
- бастамашылдық пен тәуелсіздіктің көрінісіне ықпал етеді.

әдемі безендірілген үй-жайлар, **жағымды** эмоциялар балаларға **жақсы** көңіл-күй сыйлайды.

Мерекелер мен ойын-сауықтар

оқу-тәрбие процесінің
маңызды бөлігі болып
табылады

танымдық

эстетикалық

тәрбиелік

балалардың осы уақыт аралығында даму деңгейі байқалады, олардың не үйренгенін, балабақшада өзін қаншалықты жайлы сезінетінін көруге болады.

педагогикалық жұмыстың белгілі бір нәтижесін бала бойынан көре отырып, оны қорытындылауға мүмкіндік береді.
Ерекшелігі: іс әрекеттің түрі мерекелік және атаулы тақырыбы бар

негізінде әрбір балаға жеткізу керек белгілі бір **идея** болу керек

ашу үшін

өнердің түрлері болу керек

- жеке басының қалыптасуына белсенді әсер етеді,
- шеберлігін,
- қабілетін,
- шығармашылық бастамасын көрсетуге,
- жалпы мәдениетін,
- шығармашылық даралығын дамытуға
- тұлғалық «МЕН» туралы жағымды концепцияны қалыптастыруға жағдай жасайды
- психикалық процестердің дамуына жағдай жасайды: есте сақтау, зейін
- баланың сөйлеуін дамытады,
- әртүрлі ұйымдастырылған іс-әрекетінде алған білімдерін кеңейтеді,
- адамгершілікке тәрбиелейді
- әртүрлі эмоциялар мен сезімдерді қалыптастырады

өнердің түрлері

- музыка,
- әдеби мәнерлеу, тақпақ айту
- би, топтық билер
- спектакльдер, қойылымдар,
- бейнелеу өнері,
- әндер,
- өлеңдер,
- Безендірулер, арнайы декорциялар
- костюмдер мен атрибуттар,
- билерді сүйемелдеу үшін жазбаларды пайдалану,

Мереке қарсаңындағы іс-әрекеттер және белгілі бір мерекені тойлау кезіндегі сәттер балалар мен педагогтарды жақындастырады, олардың арасында тығыз ынтымақтастық туындайды.

Нәтижесінде: балалардың эстетикалық сезімі дамиды, қоршаған ортаны эстетикалық қабылдауды үйренеді, адамгершілік-этикалық қасиеттері мен көркемдік талғамы қалыптасады.

Басты қағидат: баланың өзінің ынтасы мен белсенділігі болу керек!
Не үйренді соны көрсетуі: педагогтар мен мамандардан !!!!!

- Балалардың да (әсіресе үлкен топтар мен мектепалды даярлық топтарының балалары үшін) мерекелік безендіруді дайындауға қатысқаны жөн, бұл балалардың әлеуметтенуін қамтамасыз етеді, белсенді позициясын, ұжымдық жұмыс дағдыларын дамытады және оларды адамзат мәдениетімен, қазақ халқының әдет-ғұрыптары мен дәстүрлерімен таныстырады.

Іс-шараға әдетте белгілі әндерді, дөңгелек билерді және билерді қайталайды, олар ерекше ықыласпен және мәнерлі түрде орындайды.

Сондықтан мерекелік және ойын-сауық бағдарламасы міндетті түрде балаларға бұрыннан таныс материалдың маңызды бөлігін қамтуы керек, оған кейбір өзгерістер енгізеді (нұсқалар, дөңгелек бидің әртүрлі дизайны, ойындар және т.б.).

Мерекеде балалар өз жетістіктерін көрсетеді, олардан жаңа әсерлер алады, сонымен қатар мерекелер балалардың одан әрі дамуына ықпал етеді.

Өткізу уақыты!!!

- Кіші және орта топтағы балаларда шаршау әлдеқайда ерте басталады, олар өлеңдерді, әндерді және т.б. әлдеқайда аз мөлшерде түсінуге қабілетті, сондықтан олар үшін іс-шара ұзақтығы **20-30 минуттан** аспауы керек.
- Және бұл топтарды бірінші кезекте өткізу шарт.
- Ересек жастағы және мектеп жасына дейінгі балалардың репертуары анағұрлым бай, күрделірек болып келеді, осыған байланысты мерекелер мен ойын-сауықтардың ұзақтығы **45-55 минутқа** дейін артады.

Тақырыптық бағыты мен құрылымы бойынша мерекелер үш түрге бөлінеді:

Қоғамдық

Тұрмыстық

Маусымдық

Қоғамдық мерекелер - салтанатты жағдайда өтеді.

- музыка залына кіруі: көк ту, шар, гүл ұстап, салтанатты марш жасап кіреді
- Тақпақтар, әндер: Отан, туған жер туралы
- Балалардың ептілігі мен зеректігі сайысқа түсетін ойын, би, ән-күймен алмасады. (Әрбір балабақшада мереке әртүрлі және қызықты нұсқалармен толықтырылады)

ҚОҒАМДЫҚ мерекелер:

- 6 шілде – Астана күні;
- - 30 тамыз Конституция күні;
- - 16 желтоқсан – Тәуелсіздік күні;
- - 8 наурыз – Халықаралық әйелдер күні;
- - 1 мамыр – Қазақстан халқының бірлігі күні;
- - 7 мамыр – Отан қорғаушылар күні;
- - 9 мамыр – Жеңіс күні;
- - 1 маусым - Балаларды қорғау күні.

тұрмыстық мерекелер

- тұрмыстық мерекелер ҚОҒАМДЫҚ мерекелерден тақырыптары бойынша ерекшеленеді: балалардың күнделікті өміріндегі құбылыстарға байланысты, көркем дизайнымен, құрылымымен ерекше, салтанаттылығы аз, еркін.
- - Жаңа жыл мерекесі;
- - 22 Наурыз мерекесі;
- - балабақшамен қоштасу мерекесі

Маусымдық мерекелер жыл мезгілдеріне байланысты өткізіледі

Көктем келді!
- Сәлем жаз!
- Алтын күз!
- Қыс керемет!

- 1. қыста- қызықты қысқы ойындарды ескеру керек;
- 2. көктемде – көктемнің келуіне және көктемде құстардың қоныс аударуына байланысты тақпақтар мен әндер;
- 3. жазда- өзенде жүзу, орманда серуендеу жаз мезгілінің ерекшелігі, өзіне тән құбылыстары.
- 4. күзде - табиғатта болатын өзгерістер: жапырақтардың түсуі, көкөністер мен жемістердің пісуі, егін жинау т.б.

Бұл мерекелердің көңіл-күйін жеткізетін музыкалық шығармалар көңілді, салтанатты, қуанышты, сабырлы және ойлы, яғни әртүрлі.

тәрбиелік мақсаты мен мазмұнына қарай ойын-сауық түрінде өткізілуі мүмкін.

Ауа-райына байланысты маусымдық мерекелер мен ойын-сауықтар көбінесе көшеде, балабақшаның ойын алаңында өткізіледі, әдетте ертегі спектаклімен аяқталатын концерт түрінде өту ұсынылады. Ойын алаңын түрлі-түсті, жарқын жазғы шарлармен, гүлдермен және т.б. Безендіру ұсынылады.

- «Алтын күз» фестивалі. Музыкалық залды сары жапырақтармен, көкөністер мен жемістердің суреттерімен безендіру ұсынылады. Бұл оқу жылының алғашқы мерекесі болғандықтан, **ойындар** оның негізі бола алады.

ауа райы жағдайына байланысты ашық ауада немесе спорт және музыка залында өткізуге болады. Егер мерекелер ойын алаңында ашық ауада өткізілсе, балалар тоңып қалмас үшін ашық ойындарды көбірек ұйымдастыру керек. Ойын алаңын ата-аналармен бірлесіп алдын ала дайындалған қар фигураларымен безендіруге болады.

Балалар қыспен қоштасып, көктемді қарсы алатын музыка залында көктемгі мерекелер өтеді. Зал гүлдермен, шарлармен безендірілген. Балалар ән айтады, тақпақ айтады, ойын ойнайды. Балаларға «Төрт мезгіл» альбомдарын салыстыру және салыстыру ұсынылады.

Мерекелерге әдетте ата-аналар шақырылады

Балабақшадағы мереке - бұл педагогтардың ата-аналарға күнделікті іс-әрекет туралы есеп беруінің бір түрі.

Мереке немесе ойын-сауық алдында педагог немесе музыка жетекшісі ата-аналармен жеке және топтық кеңестер жүргізеді. Егер қандай да бір себептермен ата-аналармен кеңестер жүргізілмесе, ұсыныстар жазбаша түрде ресімделеді және ата-аналарға арналған бұрышта қалдырылады. Бұл ретте балабақшаның бас фойесіндегі жалпы хабарландыру тақтасында мереке туралы хабарландыру ілінеді. Хабарландыруда: мерекенің аты, әр топтың күні мен уақыты көрсетіледі.

- ✓ балаларының балабақшаға барған соңғы бірнеше айда не үйренгенін айқын көрсетеді.
- ✓ Баланың құрдастарымен және педагогтермен қандай қарым-қатынаста болатыны туралы түсінік алады
- ✓ өз баласының дағдыларын құрдастарының дағдыларымен салыстыруға және мүмкін кейбір проблемалық мәселелерді көрсетуге мүмкіндік береді
- ✓ үйде дағдысын қалыптастыруға қосымша баламен қалай жұмыс жасау керек соны білдіреді
- ✓ баланың ұжымдағы мінез-құлқын бағалайды (қаншалықты көпшіл, ұялшақ па, жеткілікті тәртіпті ме т.б.)

МЕРЕКЕЛЕРДІ ҰЙЫМДАСТЫРУ БОЙЫНША ҰСЫНЫСТАР БАЛАБАҚША

балалардың
қызығушылықтарына сай
болуы және оған әрбір
баланың қатысуы ләззат
алуы маңызды

- Педагог, арнайы маман, мамандар - бір жоспар бойынша дәйекті түрде әрекет етуі қажет.
- Мерекені дайындауға балабақшаның барлық педагогикалық ұжымы қатысады, бірақ музыка жетекшісі мен топ тәрбиешісіне ерекше рөл беріледі.

бұл мереке балаларға арналғанын және олар оның белсенді қатысушылары екенін есте сақтаңыз

Сценарий құрылымына музыкалық репертуардағы балалар анық және мәнерлі орындайтын әндерді, өлеңдерді, билерді белгілі бір реттілікпен енгізу ұсынылады.

Таңдалған репертуар (әндер, билер, спектакльдер) қазіргі бағдарламаның қолданыстағы талаптарына сәйкес болуы және педагогикалық мақсатқа және тәрбиелік мақсаттарға сәйкес болуы керек

Мерекелердегі қойылымдар балалардың диалогтік және монологтық сөйлеуін дамытуға, сөйлеудің дыбыстық мәдениетін арттыруға және т.б. назар аудару қажет

Сахналық қойылымдарға материал таңдауда балалардың жас ерекшеліктеріне, жеке мүмкіндіктеріне көңіл бөлу керек, сонымен бірге олардың өмірлік тәжірибесін байытып, жаңа білімге деген қызығушылығын оятып, шығармашылық мүмкіндіктерін кеңейту керек. Драматургияға арналған материалда қатыгездік, дөрекілік, зорлық-зомбылық болмас үшін тартымды және қызықты сюжетті болуы өте маңызды.

Мерекелік шаралар мен ойын-сауық кезінде сіз аудио жазбаларды пайдалана аласыз. Фонограммалардың шамадан тыс көп болуы балалардың есту қабілетінің дамуына кері әсер етеді, өйткені жазбалар көбінесе сапасыз болады.

Ойындар мен биге ерекше назар аудару керек.

Жарыс сәттерін қамтитын ойындар балалар үшін өте қызықты болуы керек, оған ата ана қатыса алады. Ойындарды пайдаланған кезде, олар сценарийдің бір бөлігі екенін және мерекенің мазмұнымен біріктірілуі керек екенін есте сақтау керек.

Мереке күндері балабақша ғимаратын безендірудің маңызы зор. Залдың безендірілуі топтың дизайнынан ерекше сән-салтанатпен ерекшеленуі керек.

Мереке қарсаңында балабақша ғимаратын жобалауға қойылатын талаптар:

- материалдар мен жабдықтар балалар үшін қауіпсіз болуы керек;
- үй-жайлардың дизайны мерекенің мазмұнына сәйкес болуы және балаларға түсінікті болуы керек;
- балалардың көңіл-күйін көтеріп, алдағы мерекеге деген қызығушылықты ояту маңызды.

Балалар музыкалық аспаптарының ансамбльдері мен оркестрлеріне арналған билерді жеке немесе шағын топпен үйренуге болады.

Жүргізуші бағдарламадағы (сценарийдегі) іс-әрекеттердің реттілігін (өлеңдер, әндер, билер, ойындар мен қойылымдар т.б.) біліп қана қоймай, сонымен қатар балалармен және қонақтармен (ата-аналармен және т.б.) еркін сөйлесе білуі керек және сондай-ақ тапқырлық танытады, егер ертеңгілік кезінде кенеттен келеңсіз жағдайлар орын алса, т.б. қазіргі жағдайдан шыға білуі керек.

Осы орайда жүргізуші рөлі музыкалық қабілеті, актерлік шеберлігі бар, көпшілік алдында өзін еркін ұстай білетін, анық, мәнерлі сөйлей білетін ұстазға беріледі.

Мерекелерді таңертең де, түстен кейін де өткізуге болады, бірақ олардың ұзақтығы балалардың жасына байланысты 20 минуттан бір сағатқа дейін болуы керек.

Кейіпкерлердің рөлдерін сомдауға балабақша қызметкерлерін тарту маңызды, оларды сахнада өзін қалай ұстау және өз сөзін дұрыс жеткізу керектігімен таныстыру, тапсырмаларды алдын ала бөлу (кейіпкерлердің костюмдерін, атрибуттарын және т.б. дайындау) және орындау мерзімін анықтау қажет.

Бұл залды безендіру жұмыстарын ұйымдастыруға, балалар мен ересектерге арналған костюмдерді дайындауға, тосын сыйлар дайындауға және т.б. мүмкіндік береді.

Фестивальде өнер көрсету үшін кейіпкерлердің рөлдерін сомдауға кәсіби әртістер, **ата-аналар, мектеп оқушылары** тартылуы мүмкін, бірақ мұның бәрі сценарийде көрсетілуі керек.

Музыкалық шығармалардың толық дыбысталуын және олардың дұрыс орындалуын қамтамасыз ету – музыка жетекшісінің тікелей міндеті. Музыка жетекшісі балаларды мәнерлі орындауға үйреткенде ән айтуда музыка тыңдауға, бидегі қимылдардың ырғақты орындалуына ерекше мән беруі керек.

Мерекелік бағдарлама балаларға толық таныс болмауы керек. Дегенмен, мерекеге бірнеше күн қалғанда, балаларға жалпы дөңгелек билерді, формацияларды орындауда бағдарлауға көмектесу үшін 2-3 топшаны біріктіріп, бір немесе екі қысқа репетиция (10 минутқа дейін) өткізген жөн.

Мерекеден кейін музыкалық залдың безендірілуі мен атрибуттары бірнеше күнге қалдырылуы мүмкін.

Балалар өздерінің сүйікті әндерін, билерін, дөңгелек билерін және ойындарын қуана қайталай алады, осылайша спектакльден тағы да ләззат алады және өз қабілеттеріне сенімді сезінеді. Сонымен қатар, ұйымдастырылған оқу іс-әрекетінде балаларға мерекеден алған әсерлерін көрсетуге мүмкіндік беру қажет. сурет салу, модельдеу, көркем әдебиет, сөйлеуді дамыту әрекеттері.

Мерекеден кейін педагогикалық ұжым оның орындалу барысын саралап, оң жақтарын атап, келеңсіз жайттардың себептерін анықтап, оларды жою бағытында атқарылып жатқан жұмыстарды сызып көрсетуі қажет. болашақта кемшіліктің алдын алу үшін

Мереке туралы әріптестермен бірлескен талқылау сценарийдің сапасын жақсартады және материалды жаңа идеялармен байытады.

Мереке мен залдың безендірілуі ең кішкентай бөлшектерге дейін ойластырылған болуы керек. Музыкалық шығармалар мен музыкалық сүйемелдеуді таңдауға назар аудару ұсынылады. Барлық балаларды мерекеге қатыстырыңыз, осы жас тобындағы балалардың жеке мүмкіндіктерін ескеріңіз, олар өздерін жайлы сезінеді.

Сценарийге жаңа материалды ғана емес, сонымен қатар ұйымдастырылған іс-әрекетінде ғана емес, сонымен қатар ойындарда жинақталған музыкалық тәжірибені қосу маңызды, бұл балалардың мерекеде өзін қалай еркін ұстауына әсер етеді.

Көңіл көтерудің қарқыны мен динамикасы туралы ойлану керек. Сондықтан сценарий алдын ала жасалуы керек. Сценарий осы жас тобымен жұмыс істейтін тәрбиешілермен және әдіскермен талқыланды соң аяқталады.

Сценарий жазып, түзетулер енгізгеннен кейін дайындық кезеңі басталады.

Балалардың шаршауын болдырмау және мерекеге деген қызығушылықты жоғалтпау үшін бірнеше рет ауқымды жаттығулар өткізудің қажеті жоқ. Сценарийдің белгілі бір бөліктерін көрсету ұсынылады. Бүкіл топпен бір уақытта жұмыс істегеннен гөрі шағын топтағы балалармен және әр баламен жеке жұмыс істеген тиімдірек.

Күнтізбедегі мерекелер өзгереді, бірақ дәстүрлі мерекелер өзгермейді, уақыт өте келе оларға қызығушылық артады.

Әрбір мерекеге жасалған сценарий олардың осы мерекенің әлеуметтік мәні мен мақсатын жеткілікті түрде түсінгенде ғана жан-жақты дамуына мүмкіндік береді.

Мерекелердің барлық түрлері (ән айту, музыка ырғағымен ым-ишара, би билеу, музыкалық аспаптарда ойнау) балалардың музыканы тыңдау және сүю қабілеттерін қалыптастырады, балалардың қоршаған әлем туралы білімдерін кеңейтеді, эстетикалық талғамын дамытады, оның қалыптасуына ықпал етеді. адамгершілік қасиеттер (мейірімділікке деген оң көзқарасты қалыптастыру, дөрекілікке тәрбиелеу, өзімшілдіктен аулақ болу).

Олар мектеп жасына дейінгі балаларға өз халқының мәдениетін, тарихын, дәстүрлері мен әдет-ғұрыптарын білуге көмектеседі

**НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА
РАҚМЕТ!**